

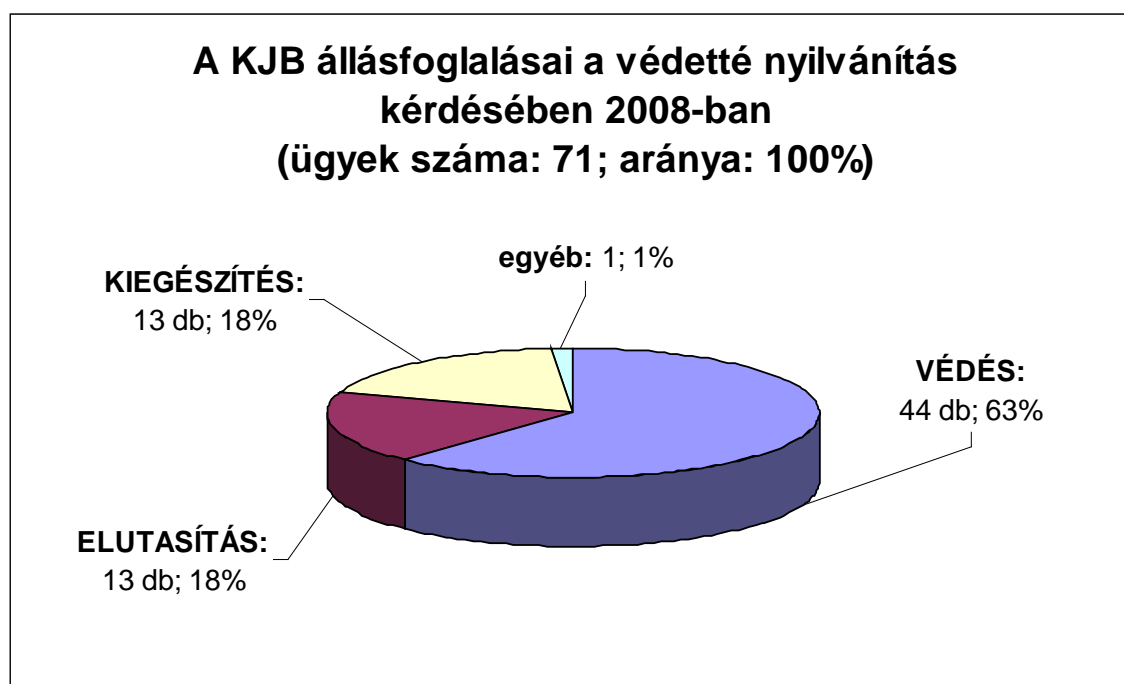
Jelentés a Kulturális Javak Bizottsága (KJB) 2008. évi munkájáról

A 2006. tavaszán, két éves ciklusokra felkért, hét külső szakemberrel megalapított Kulturális Javak Bizottságát (KJB) és eddigi működését a KÖH illetve a műtárgyfelügyelet egyik „sikertörténeteként” lehet elkönyvelni. A testület a jogszabályban rögzített első kétéves időszakában, és azóta is megállapítható, hogy folyamatosan magas színvonalon, komoly szakmai és tudományos munkát végzett.

A KJB elnöki teendőit a 2008 májusában történt tisztújítást követően is a bizottsági tagok által újraválasztott Király Erzsébet, a Magyar Nemzeti Galéria képviselője látta el. A KJB titkárságát továbbra is a Hivatal Műtárgyfelügyeleti Irodája adta: az ülések megszervezésével, az egyes ügyek tárgyalására történő előkészítésével, az ülésen elhangzottak rögzítésével, majd a hivatali, hatósági döntésekbe való beépítésével.

A 2008. májusában a kétéves tagjelölés megújításakor az egyik tag, az Országos Széchényi Könyvtár eddigi képviselője helyett Berkes Katalint, a Régi Nyomtatványok Tára főkönyvtárosát jelölte a nemzeti könyvtár vezetője. A többi tag esetében a jelölő szervezetek ajánlása nyomán a korábbi tagok megbízatását újította meg a KÖH elnöke további két évre.

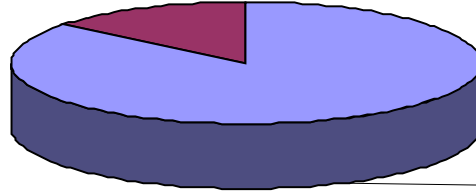
A korábbi években már kialakított és bejáratott rend szerint folytatódott a munka 2008-ban is: a KJB havi rendszerességgel – nyári szünetet közbeiktatva – 10 ülést tartott, ahol összesen 71 napirendi pontot (ügyet) tárgyalt meg. Ezek az ügyek jellemzően védetté nyilvánításhoz kapcsolódtak. (Egy, a KJB tisztújításához kapcsolódó téma kivételével.) A KJB létrehozatala óta minden egyes, a KÖH elé került új műtárgyvédési ügyről állásfoglalást alakított ki, tehát 2008-ban sem hozott a Hivatal döntést a KJB véleménye nélkül.

A 71 megtárgyalt ügyből 44 esetben (63 %) foglalt állás a KJB a védelem mellett, 13 esetben (18 %) ellene és 13 esetben (18 %) pedig a szakvélemény kiegészítését javasolta. Az szavazások többnyire egyhangúak voltak, a védetté nyilvánítás mellett 10 esetben került sor többségi döntéssel elfogadott állásfoglalásra, azaz az esetek 86 %-ában a védelemmel minden terület képviselője egyetértett.

Szavazási arányok a KJB állásfoglalásainál 2008-ban

TÖBBSÉGI:
10 db; 14%

EGYHANGÚ:
60 db; 86%

Tanulságos a megelőző év adataival való összevetés: 2008-ban az állásfoglalások 86 %-a volt egyhangú, míg ugyanez 2007-ben 98 % volt. A megelőző évhez képest tehát jelentős mértékben nőtt azon ügyek száma, ahol a testület tagjainak véleménye megoszlott, a védést nem egyhangúlag támogatták.

A KJB ugyanakkor az előző évihez hasonló arányban (kb. 30 %) ajánlotta a túlnyomó részt, a múzeumoktól, közgyűjteményektől származó védési javaslatok elutasítását vagy kiegészítését, ami egyértelmű jele, hogy a szakvéleményeket elkészítő közgyűjtemények munkája továbbra is nagy kívánnivalót maga után. A Hivatal a KJB állásfoglalásait egyetlen kivételtől eltekintve minden esetben megalapozottnak ítélte, és döntéseit azokkal összhangban hozta meg. (A kivételt egy régi könyv védési ügye képezte, ahol egy hazai és 17 további európai közkönyvtári nyilvántartott példány ismeretében a pótolhatatlanság és a ritkaság szempontjait nem látta teljesülni.)

A KJB eddigi, most már több éves munkáját és tapasztalatait összegezve elmondható, hogy munkája eredményeként jelentős lépéseket sikerült tenni az egységes szemlélettel, magas szakmai színvonalon és konszenzus alapján kimondott műtárgy-védettség irányába. A korábbi, több évtizedes közgyűjteményi előzmények után ugyanis a 16 különféle elődintézményi gyakorlat egységesítése, az adott társadalmi, gazdasági és örökségvédelmi környezethez igazítása már jó ideje elengedhetetlen volt. Így sikerült a korábbi években (1998. óta) megoldatlan könyvtári védekek ügyét is rendezni: a bizottsági viták alkalmával a könyvtári szakértők is be kellett lássák, hogy bár a könyvtári dokumentumok is egy sajátos tárgycsoportot képeznek, de ugyanígy mindegyik másik műfaj, vagy egység is különleges a maga módján, s éppen ezért nem indokolt, hogy a többi műfaj rovására bármelyik is túlzott hangsúlyt kapjon a védekek során. Bizonyára a KJB munkájának is köszönhető, hogy az újonnan kimondott védettségeket kevesebb kritika érte, a közvélemény, a műkereskedelem, a műgyűjtők és más érintettek is elfogadóbbak lettek, és a fellebbezések száma is csökkent.

Budapest, 2009. január 28.

Dr. Buzinkay Péter
a KJB titkára